

ANBEFALINGER TIL DET DANSKE EU-FORMANDSKAB

JANUAR - JUNI 2012

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

EN AMBITIØS MENNESKERETTIGHEDSPOLITIK I EU

EU lægger i øjeblikket sidste hånd på arbejdet med sin eksterne menneskerettighedspolitik, som er et afgørende element i EU's udenrigspolitiske forhold. Amnesty International mener, at det er fundamentalt at have en ordentlig menneskerettighedsstrategi for at vende den negative udvikling i EU's menneskerettighedsaktiviteter, som har været en kendsgerning, siden det svenske formandskab sluttede.

EU og medlemslandene bør fortsat spille en nøglerolle i kampen for at sikre overholdelsen af menneskerettighederne på globalt plan. Begivenhederne i Mellemøsten og Nordafrika i 2011 har vist, at EU's nuværende menneskerettighedspolitik har en række mangler – bl.a. er krænkelse af menneskerettighederne ikke blevet håndteret konsekvent, og der har ikke været et sammenhængende svar på civilsamfundets behov. EU skal fordømme krænkelse af menneskerettighederne, uanset hvornår og hvor de finder sted. EU bør sikre, at respekten for og støtten til menneskerettighederne er en integreret del af alle EU's eksterne politikker, både handelspolitikken, udviklingspolitikken og alle andre områder.

EU har behov for en ambitiøs strategi, som klart forpligter alle aktører, herunder medlemslandene, EU's Fælles Udenrigstjeneste, Europa-Parlamentet eller Kommissionen til de samme målsætninger. Strategien må indeholde gennemsigtige mekanismer, som holder institutionerne ansvarlige, og det skal fremgå tydeligt, hvordan det sikres, at menneskerettighederne bliver en integreret del af alle politiske områder, og hvordan succeskriterierne skal måles. Strategien skal også fastlægge, hvordan EU bedst muligt udnytter institutionernes og medlemslandenes viden om menneskerettighederne, og gøre det klart, at et reelt partnerskab med civilsamfundet ikke begrænses til økonomisk støtte. Drøftelser af menneskerettighederne skal ligeledes regelmæssigt sættes på dagsordenen på møder mellem udenrigsministrene og i Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité.

Sidst, men ikke mindst, må en helstøbt EU-menneskerettighedsstrategi beskrive, hvordan EU vil håndtere uoverensstemmelsen mellem sine eksterne menneskerettighedsinitiativer og sin manglende vilje til at fastlægge en effektiv procedure for overvågningen af, at menneskerettighederne overholdes internt i EU. Medlemslandene skal samarbejde målrettet om at standse de krænkelse af menneskerettighederne, der finder sted i EU-landene. Dette er nødvendigt, ikke kun af hensyn til de berørte mennesker, men også som modvægt til EU's dalende troværdighed udadtil.

ANBEFALING

- Eftersom Danmark var en af initiativtagerne til den aktuelle gennemgang af EU's menneskerettighedspolitik, forventer vi, at det danske formandskab går i spidsen for at skabe enighed blandt medlemslandene og EU's Udenrigstjeneste om en ambitiøs og realistisk fælles strategi og en hurtig implementering af denne.

KONTROL AF VÅBENHANDLEN

Protesterne i Mellemøsten og Nordafrika i 2011 har sat fokus på grove overtrædelser begået af mange af regionens regeringer. Størstedelen af de våben, ammunition og andet udstyr, som blev brugt mod demonstranterne, var købt og leveret af EU-lande, Rusland og USA.

Dette viser tydeligt, at de nuværende kontrolforanstaltninger for våbeneksporten ikke fungerer. I 2012 har EU to oplagte muligheder for at rette op på dette: På EU-niveau gennem en revision af EU's Fælles Holdning for eksport af våben og på globalt niveau gennem forhandlingerne om en FN-traktat om våbenhandel.

ANBEFALINGER

- I forbindelse med den planlagte gennemgang af EU's Fælles Holdning for våbeneksport fra 2008 skal EU og medlemslandene gennemgå deres politik og praksis for implementering af kriterier for våbenlicenser, herunder brugen af "håndbogen" om "best practice". De må forpligte sig til at lære af de mange uheldige beslutninger om at tillade eksport af våben, der er blevet brugt til alvorlige krænkelse af menneskerettighederne verden over.
- Det sidste forberedelsesmøde for FN-traktaten om våbenhandel vil finde sted i februar, og traktatudkastet forventes at foreligge i juli. Vi opfordrer det danske formandskab til i fællesskab med EU's Udenrigstjeneste at stille sig i spidsen for at sikre en stærk og politisk troværdig traktat med et bredt dækningsområde, der dækker alle typer af våbeneksport i fuld overensstemmelse med de relevante principper i international ret. EU og medlemslandene må arbejde for, at "den gyldne regel" bliver indskrevet i traktaten, dvs. forhindrer eksport af våben i tilfælde, hvor der er en betydelig risiko for, at de vil blive brugt til alvorlige krænkelse af menneskerettighederne og den humanitære folkeret.

VIRKSOMHEDERS ANSVAR

Europa-Kommissionens nye CSR-strategi, som blev offentliggjort i oktober 2011, mangler den nødvendige gennemslagskraft til at indføre de tiltag, der skal til for at beskytte medarbejdere og lokalsamfund mod krænkelse af menneskerettighederne begået af europæiske virksomheder udenfor EU's grænser. Det danske formandskab bør sikre, at EU og EU's medlemslande forpligter sig til fuldt ud at beskytte ofre for menneskerettighedskrænkelser begået af virksomheder.

ANBEFALINGER

- Vi opfordrer formandskabet til at samarbejde med Kommissionen og Rådet om effektivt at implementere FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv. I første omgang ved at adressere manglerne i den europæiske lovgivning, der blev identificeret i Edinburgh-undersøgelsen.
- Formandskabet bør også presse Rådet til at sikre, at rapportering af ikke-finansielle forhold gøres obligatorisk og omfatter krav til virksomheder om at udøve og rapportere om deres "due diligence" indsats, bl.a. i forhold til foranstaltninger, som har til formål at mindske den negative indvirkning på menneskerettighederne. Det bør endvidere være et lovkrav, at de samfund, der påvirkes af virksomheders aktiviteter, har adgang til al relevant information herom.

MENNESKERETTIGHEDSKRÆNKELSER I FORBINDELSE MED TERRORBEKÆMPELSE

I de senere år er der fremkommet flere og flere beviser på, at europæiske lande har været medvirkende til krænkelse af menneskerettighederne, herunder ulovlige fangetransporter, tvungne forsvindinger, tortur og hemmelige fængslinger, der blev begået som led i CIA's fangeprogrammer. Ingen af landene har dog foretaget reelt uafhængige og effektive undersøgelser, der kan sikre, at de ansvarlige drages til ansvar, at ofre får erstatning, og at der iværksættes de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger, så sådanne krænkelse ikke kan finde sted i EU-landene igen.

I forbindelse med hemmelige fængslinger inden for EU giver særligt Litauen, Polen og Rumænien grund til bekymring. Litauen har stoppet strafforfølgning på trods af, at de har indrømmet, at de har huset to hemmelige CIA-fængsler. Polens efterforskning er ikke forløbet tilfredsstillende. Rumænien har ikke iværksat en reel undersøgelse af pålidelige påstande om, at der har været et hemmeligt CIA-fængsel i landet.

ANBEFALINGER

- Det danske formandskab skal skabe opbakning i EU til at sikre, at medlemslandene reelt drages til ansvar for deres bidrag til CIA's fangeprogrammer og hemmelige fængslinger. Statshemmeligheder er ikke en legitim grund til at nægte ofre for tortur og tvungne forsvindinger adgang til retfærdighed.
- Som mange andre EU-lande, herunder Finland, bliver Danmark beskyldt for at have været involveret i flytransporter af fanger. Uafhængige og grundige undersøgelser i alle lande er nøglen til at forstå disse hændelser fuldt ud og lære af dem, så de ikke kan ske igen. I den forbindelse bør regeringer overveje at gennemføre reformer og øge gennemsigtigheden og den parlamentariske kontrol.
- Europa-Parlamentets kommende rapport, som er en opfølgning på rapporten om de europæiske regerings meddelagtighed fra 2007, er en oplagt mulighed for en fælles indsats fra EU-institutionerne. Vi forventer, at det danske formandskab vil udvise lederskab ved straks at indlede en uafhængig, upartisk, grundig og effektiv undersøgelse i Danmark og ved at give sin fulde opbakning til Europa-Parlamentets indsats.

BEKÆMPELSE AF DISKRIMINATION

I de seneste tre år har Kommissionens konstruktive forslag om et ligebehandlingsdirektiv været fanget i et dødvande i Rådet. Det skal ellers udfylde hullerne i de eksisterende EU-standarder om bekæmpelse af diskrimination på baggrund af alder, handicap, religion, tro eller seksuel orientering. Der forekommer fortsat udbredt diskrimination af alle disse årsager, og det er et af Europas mest presserende menneskerettighedsproblemer. Diskrimination af muslimer er blot ét eksempel på denne bekymrende tendens til øget diskrimination i EU-lande.

ANBEFALING

- Det danske formandskab skal få Rådets arbejde med ligebehandlingsdirektivet genoptaget. Formandskabet skal finde løsninger på den fastlåste politiske situation ved at sikre, at nye EU-standarder effektivt bidrager til øget beskyttelse mod diskrimination i EU.

RESPEKT FOR ROMAERNES RETTIGHEDER

Romaerne er et af Europas største og mest marginaliserede mindretal. Romaerne har i gennemsnit lavere indkomst, dårligere helbred, lavere boligstandard samt højere analfabetisme og arbejdsløshed end resten af befolkningen. Det er resultatet af en udbredt og ofte systematisk diskrimination og krænkelser af deres menneskerettigheder, som ses i en række EU-lande. EU skal give højeste prioritet til bekæmpelse og forebyggelse af diskrimination og marginalisering af romaer og vold mod romaer.

ANBEFALINGER

- Formandskabet skal sikre, at Rådet tager klart afstand fra udtryk for "sigøjnerhad", og det skal støtte de øvrige medlemslande i kampen mod racisme og konfrontere lande, som tillader brug af hadske ytringer til at opnå politiske mål.
- Kommissionen og medlemslandene vil anvende "EU-rammen for de nationale strategier for romaernes integration" til at forhindre diskriminationen og eksklusionen af romaer. Men hvis strategierne skal være effektive, skal de implementeres på både nationalt og lokalt niveau. Formandskabet bør derfor tage ansvar for, at medlemslandene prioriterer at implementere disse strategier.

ANSTÆNDIG BEHANDLING AF INDVANDRERE OG ASYLANSØGERE

Fristen for at færdiggøre det fælles europæiske asylsystem i 2012 nærmer sig, og Danmark overtager formandskabet på et afgørende tidspunkt, når det gælder om at sikre enighed om de tilbageværende asylforslag. Der er et akut behov for, at Europa ændrer den systematiske og udbredte praksis med at frihedsberøve indvandrere og asylansøgere i forbindelse med indrejsekontrol. I nogle tilfælde frihedsberøves disse personer under umenneskelige forhold. Der skal gøres en særlig indsats for at stoppe fængsling af børn.

EU's aftaler og forhandlinger med tredjelande skal være baseret på reelle partnerskaber og på beskyttelse af menneskerettighederne. Det er på tide, at EU aktivt viser sin støtte til de nordafrikanske lande og påtager sig at genbosætte flygtninge og yde humanitær bistand til lande, som huser flygtninge.

ANBEFALINGER

- Vi opfordrer det danske formandskab til at fortsætte arbejdet med EU's nye direktiver om asylprocedurer og modtagelsesforhold, så det sikres, at alle medlemslande lever op til de samme standarder for behandling og benytter de samme procedurer, der dels er kønsspecifikke og i fuld overensstemmelse med menneskerettighedsstandarderne. I drøftelserne om reformer af Dublin II skal asylansøgere menneskerettigheder være et centralt element.
- Formandskabet skal medvirke til at stoppe EU-landenes udbredte brug af frihedsberøvelse i forbindelse med indrejsekontrol ved at arbejde for vedtagelsen af et nyt direktiv om modtagelsesforhold, som er i overensstemmelse med de internationale menneskerettighedsstandarder og forhindrer fængsling af mindreårige.
- Formandskabet skal arbejde for en hurtig aftale om EU's genbosættelsesprogram og sikre, at samarbejdet om indvandring med lande uden for EU er baseret på et reelt partnerskab, solidaritet, ligelig ansvarsfordeling og i fuld respekt for indvandreres og asylansøgere menneskerettigheder.

BESKYTTELSE AF KVINDER I EU

Det er afgørende for EU's troværdighed på menneskerettighedsområdet, at kvinders rettigheder beskyttes i lige så høj grad inden for EU, som de gør i Unionens udenrigspolitiske anliggender.

Danmark bør udnytte sin enestående mulighed som EU-formandskab til at udvise politisk lederskab og bruge sin stærke position på kvinderettighedsområdet til at presse andre EU-lande til at opfylde deres løfter om, at vold mod kvinder ikke må forekomme i EU.

ANBEFALINGER

- Kvinders rettigheder skal igen være en kerneprioritet i EU, og EU's løfte om at fastlægge en strategi for bekæmpelse af vold mod kvinder, herunder lemlæstelse i form af kvindelig omskæring, skal opfyldes. Denne strategi skal baseres på vedtagelsen af et regelsæt for forebyggelse af vold mod kvinder.
- Det danske formandskab skal opfordre medlemslandene til at indsamle data om alle former for vold mod kvinder ved at etablere det bebudede observationscenter mod kønsbaseret vold, som endnu ikke er blevet oprettet.
- Det danske formandskab skal sørge for, at Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet underskrives og ratificeres af EU og medlemslandene, herunder Danmark.

DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSKONVENTION OG REFORM AF DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOL

EU's tiltrædelse til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention giver EU en oplagt mulighed for at indføre effektive interne procedurer, der drager EU-institutionerne til ansvar for krænkelse af menneskerettighederne. EU har endnu en mulighed for effektivt at beskytte og fremme menneskerettighederne internt i EU ved at følge op på Rådets målsætning om at implementere chartret om grundlæggende rettigheder.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er fortsat grundstenen i beskyttelsen af menneskerettighederne i Europa. EU og medlemslandene skal sikre domstolens uafhængighed, integritet og den individuelle klageadgang i de igangværende drøftelser om en reform af domstolen.

ANBEFALINGER

- Vi forventer, at formandskabet vil gøre en ihærdig indsats for at sikre EU's tiltrædelse til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og for at sikre, at de mennesker, hvis rettigheder er på spil i denne proces, står i centrum i debatten. Forhandlingerne bør være gennemsigtige og bør styrke systemet omkring Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, således at beskyttelsen af menneskerettigheder i Europa kan forbedres.
- Det danske formandskab skal minde EU-landene om Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols store betydning og må ikke tillade, at reformprocessen bruges til at begrænse domstolens mandat til at vurdere overholdelsen af konventionen. EU og medlemslandene skal modsætte sig forslag om at opkræve gebyrer fra ansøgere, om at tilføje yderligere ansøgningskriterier eller tillade forenklede procedurer, der går i mod domstolens uafhængighed og autoritet. Domstolens uafhængighed, autoritet og betydning i forhold til beskyttelsen af menneskerettighederne bør altid tilgodeses i drøftelserne af reformer.

UDVIDELSE AF EU

EU spiller en central rolle i, at menneskerettighedsforholdene forbedres i de lande, der ansøger om EU-medlemskab. For at sikre, at alle nye medlemslande respekterer menneskerettighedsstandarderne fuldt ud, må en væsentlig del af tiltrædelsesprocessen fokusere på at overvåge implementeringen af disse standarder. EU skal understrege, at overholdelse af menneskerettighedsstandarderne er en forudsætning for medlemskab, uafhængigt af alle andre overvejelser.

ANBEFALINGER

- Kroatiens tiltrædelse til EU nærmer sig, og medlemslandene skal derfor skærpe overvågningen af landets håndtering af de menneskerettighedskrænkelser, der fandt sted under krigen i 1991-95. Overvågningsproceduren, som benyttes før tiltrædelsen, er et vigtigt redskab for at sikre, at Kroatien tager hånd om problemet med straffrihed for krigsforbrydere. EU-landene bør støtte de handlinger og betingelser, som Kommissionen har fastlagt som forudsætning for Kroatiens tiltrædelse, og få bekræftet, at Kroatien udfører og overholder dem alle. En ansvarlig tilgang til Kroatiens tiltrædelse er vigtig, idet den vil danne præcedens for andre vestlige Balkanlande, som ønsker at blive en del af EU.
- Formandskabet skal gennemføre alle igangværende og fremtidige forhandlinger, især med Tyrkiet, på en konstruktiv måde, så potentialet for at forbedre menneskerettighedssituationen i ansøgerlandene maksimeres. Der skal bl.a. arbejdes for LGBT-rettigheder, rettigheder for mindretal og ytringsfrihed.

IMPLEMENTERING AF EU'S RETNINGSLINJER

EU's landestrategier på menneskerettighedsområdet danner nu grundlag for EU's tilgang til et givet land. Men EU må fortsat leve op til sine forpligtelser i henhold til EU's retningslinjer om menneskerettigheder og være opmærksom på forandringer i landene, der kræver nye prioriteringer. EU må rejse personsager på den mest hensigtsmæssige måde i samråd med de involverede parter.

EU skal fortsat samarbejde med menneskerettighedsforkæmpere, især på nationalt plan. Det kræver, at alle EU-delegationer og medlemsstaternes ambassader overholder de specifikke minimumskrav om kontakt til menneskerettighedsforkæmpere. EU's repræsentanter i lande uden for EU må styrke samarbejdet for at gøre det lettere for udsatte menneskerettighedsforkæmpere at få hjælp fra EU.

Der er også behov for en fornyet indsats for at implementere EU's retningslinjer for fremme af overholdelsen af den humanitære folkeret. Kendskabet til og udbredelsen af disse retningslinjer er markant svagere, end for de øvrige retningslinjer. EU bør derfor afsætte flere ressourcer og udvise større politisk vilje til at få vedtaget effektive initiativer, der vil gøre det muligt at opfylde forpligtelserne i retningslinjerne for fremme af overholdelsen af den humanitære folkeret.

ANBEFALINGER

- Under det danske formandskab håber Amnesty International at se en øget grad af konkret støtte til menneskerettighedsforkæmpere, der af sikkerhedsmæssige årsager eller af andre grunde har brug for midlertidig beskyttelse. Denne type hjælp, fx i form af et netværk af tilflugtsbyer, skal være fleksibel og gøre det muligt at reagere hurtigt på anmodninger fra menneskerettighedsforkæmpere, som er i umiddelbar fare.
- Efter EU's ngo-menneskerettighedsforum i december 2011 bør EU optrappe indsatsen for at udbrede EU's retningslinjer for fremme af overholdelsen af den humanitære folkeret. EU bør sikre, at der tages højde for retningslinjerne i krisehåndteringssituationer ved at spille en aktiv rolle i kampen mod straffrihed og i sikringen af, at den enkelte drages til ansvar.

TI TILFÆLDE AF FORFØLGELSE OG TRUSLER

Verden over er der mennesker, som må leve med konsekvenserne af, at deres menneskerettigheder krænkes. Amnesty International opfordrer det danske formandskab til at sikre, at EU engagerer sig aktivt i disse sager, ved at:

- Benytte enhver lejlighed til at forbedre de pågældende menneskers situation og arbejde for konkrete fremskridt.
- Samarbejde med alle EU-ambassader og EU-delegationer i hvert land om at opnå positive forandringer for de pågældende mennesker.
- Handle lokalt og i de nationale hovedstæder i overensstemmelse med EU's retningslinjer om menneskerettighederne.

© Privatfoto

JIGME GYATSO SAMVITTIGHEDSFANGE, TIBET, KINA

En tibetansk samvittighedsfange og tidligere munk menes at være alvorligt syg efter tortur og mishandling i Qushui-fængslet i Lhasa, som ligger i den autonome region Tibet i Kina. Han blev fængslet i 1996 for at støtte et uafhængigt Tibet og blev idømt 15 års fængsel som "antirevolutionær leder". Han har været holdt i isolation, er blevet tortureret og mishandlet adskillige gange og er blevet nægtet besøg i månedvis. I 1998 var han en af de fængslede i Drapchi-fængslet, der råbte slagord til fordel for Dalai Lama. Fængselspersonalets modsvar var voldeligt og resulterede i ni dødsfald. Under oprindelsen blev Jigme Gyatso slået. I 2004 blev han igen slået for at have råbt slagord til fordel for Dalai Lama, og han blev idømt yderligere tre års fængsel for at "anspore til separatisme". I november 2005 mødtes han med FN's særlige torturrapportør under dennes besøg i Kina. Efterfølgende blev han efter sigende holdt i isolation og tilbragte derefter adskillige uger på hospitalet. FN's særlige rapportør har anmodet om, at Jigme Gyatso løslades. FN's arbejdsgruppe om vilkårlig tilbageholdelse har udtalt, at hans fængsling er vilkårlig og krænker hans ret til ytringsfrihed, foreningsfrihed og forsamlingsfrihed. Han står til at blive løsladt i 2014.

Det danske formandskab bør kræve, at Jigme Gyatso løslades øjeblikkeligt og betingelsesløst, og opfordre de kinesiske myndigheder til at garantere ytringsfrihed for alle. I overensstemmelse med EU's retningslinjer for bekæmpelse af tortur bør det danske formandskab opfordre de kinesiske myndigheder til at følge kinesisk og international lov og afskaffe straffriheden for statsansatte, der udøver tortur og andre former for mishandling.

© Privatfoto

OPPOSITIONSAKTØRER MULIGE SAMVITTIGHEDSFANGER, BAHRAIN

Den 28. september stadfæstede en militær appeldomstol i Bahrain kendelserne mod 14 civile oppositionsaktører, som deltog i en regeringskritisk demonstration i februar og marts 2011. Gennem deres advokater klagede de til den civile højesteret, og deres sag er stadig ikke blevet hørt (pr. november 2011). Blandt de 14 anklagede, er syv blevet idømt livsvarigt fængsel, fire idømt femten års fængsel, to idømt fem år og en idømt to år. Anklagerne mod de 14 oppositionsaktører inkluderede "etablering af terrorgrupper, der ville vælte kongemagten og ændre forfatningen". De tiltalte nægtede sig skyldige i anklagerne og påstår, at de blev tortureret i fangenskab, for at de ville tilstå. Tilsyneladende er der ikke blevet foretaget nogen undersøgelse af torturpåstandene.

Det danske formandskab må kræve en uafhængig undersøgelse af påstandene om, at nogle af fangerne blev tortureret eller behandlet på anden nedværdigende vis i fangenskab og stille de ansvarlige for torturen til regnskab.

© Privatfoto

ETIOPIENS MENNESKERETTIGHEDSRÅD (NGO) STYRKELSE AF CIVILSAMFUNDET OG MENNESKERETTIGHEDERNE, ETIOPIEN

En undertrykkende ny lov besværliggør arbejdet for Etiopiens menneskerettighedsråd, som er en ngo, der holder øje med krænkelser af menneskerettighederne i Etiopien. Loven vanskeliggør bl.a. organisationens støtte til ofre for disse krænkelser. De etiopiske myndigheder har længe været fjendtligt indstillet over for menneskerettighedsarbejde. Menneskerettighedsrådets medarbejdere er blevet truet, angrebet og arresteret. Den nye lov har forværret disse usikre arbejdsbetingelser.

Loven, som blev vedtaget i 2009, forbyder organisationer, som får over 10% af deres midler fra udenlandske kilder, at arbejde med menneskerettighedsspørgsmål. Der blev ligeledes nedsat et agentur for velgørende organisationer og foreninger med vide beføjelser over ngo'erne, herunder statslig overvågning af og direkte indgriben i deres ledelse og drift. Dermed kan ofre for krænkelser af menneskerettighederne være i endnu større fare end tidligere.

I 2009 beordrede agenturet for velgørende organisationer og foreninger fire banker, som menneskerettighedsrådet havde indeståender i, at indefryse menneskerettighedsrådets midler. Menneskerettighedsrådet fik at vide, at det ikke længere havde ret til at bruge midler, som det havde fået fra udlandet. Loven blev dermed håndhævet med tilbagevirkende kraft, da der var tale om midler, som menneskerettighedsrådet havde modtaget, før loven blev vedtaget. Det har kostet menneskerettighedsrådet omkring USD 566.000 i indefrosne midler – penge, som det har sparet op i løbet af de 20 år, det har eksisteret.

Menneskerettighedsrådet appellerede indefrysningen af sine midler til den føderale højesteret, som 26. oktober 2011 stadfæstede agenturets beslutning. Menneskerettighedsrådets midler er fortsat indefrosset.

Vi opfordrer formandskabet til at udtrykke bekymring over for den etiopiske regering over det indskrænkede råderum for menneskerettighedsrådet og andre menneskerettighedsorganisationer i Etiopien, bl.a. ved at rejse spørgsmålet gennem den dialog, der finder sted i medfør af artikel 8 i Cotonou-aftalen. Vi opfordrer det danske formandskab til at få udfærdiget en EU-erklæring om menneskerettighedsrådet og behovet for at ændre bekendtgørelsen om agenturet for velgørende organisationer og foreninger.

ABD AL-RAHIM AL-NASHIRI OG ABU ZUBAYDAH TERRORBEKÆMPELSE, POLEN OG LITAUEN

Ifølge en intern CIA-rapport fra 2004 blev Abd al-Rahim al-Nashiri udsat for vandtortur (simuleret drukning), anbragt i stresspositioner og truet med en pistol i et hemmeligt CIA-fængsel. I 2010 indrømmede George W. Bush i sine erindringer, at han autoriserede den hemmelige fængsling og vandtorturen af Abu Zubaydah. Begge mænd frihedsberøves lige nu i Guantánamo-fængslet, men har inden de blev overflyttet til Guantánamo angiveligt været frihedsberøvet i hemmelige CIA-fængsler i Europa. En polsk anklager har givet dem "offerstatus" i forbindelse med den igangværende undersøgelse af påstanden om, at der skulle ligge et hemmeligt CIA-fængsel i Stare Kiejkuty i Polen. Litauen har ikke undersøgt sin rolle i CIA's hemmelige fængslinger, og Abu Zubaydah har derfor været tvunget til at gå til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol med sin sag. Abd

al-Rahim al-Nashiri har ligeledes anmeldt sin sag om mis-handling under frihedsberøvelsen i et hemmeligt fængsel i Polen til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Abd al-Rahim al-Nashiris sag skal afgøres af en amerikansk militærkommission, og han kan blive idømt dødsstraf, hvis han kendes skyldig.

Formandskabet bør afvise straffrihed, og det skal støtte alle indsatser for at få foretaget tilbundsgående, upartiske og effektive undersøgelser af alle påstande om europæisk meddelagtighed i de amerikanske fangeprogrammer og hemmelige fængslinger. Formandskabet må forpligte sig til at tale de to mænds sag over for den amerikanske regering og de europæiske regeringer.

© Amnesty International

CHOUCHA-LEJREN FLYGTNINGES RETTIGHEDER, TUNESIEN

Omkring 3.700 flygtninge, primært fra Eritrea, Somalia og Sudan, er strandet og lever en usikker tilværelse i Choucha-lejren i Tunesien tæt ved grænsen til Libyen. Disse mennesker er endnu engang blevet fordrevet fra deres hjem, denne gang fra Libyen. Genbosætning er deres eneste udvej. FN's Flygtningehøjkommissariat har opfordret en række ressourcerstærke lande til at modtage et betydeligt antal mennesker. Indtil videre har EU-landene ikke gjort meget for at forbedre situationen og kun få lande har tilbudt et lille antal pladser til at genbosætte disse flygtninge. EU-landene skal tage mere aktivt del i den multilaterale indsats og påtage sig deres del af ansvaret for de flygtninge, der er blevet fordrevet fra Libyen. Flygtningene i Choucha-lejren skal genbosættes snarest.

Det danske formandskab bør sikre, at EU-landene hurtigst muligt reagerer på FN's Flygtningehøjkommissariats appel om akut genbosættelse ved at etablere genbosættelsesprogrammer eller øge antallet af genbosættelser for de flygtninge, der er tvunget ud af Libyen.

© Privatfoto

CHRISTI CHERAMIE FÆNGSLING AF MINDREÅRIG PÅ LIVSTID UDEN MULIGHED FOR BENÅDNING, LOUISIANA, USA

I 1994 blev den 16-årige Christi Cheramie idømt fængsel på livstid uden mulighed for at blive løsladt. Hun er nu 33 år. Hun blev dømt for at have myrdet sin forlovedes grandtante, men hævder, at det var ham, der gjorde det. Hun erklærede sig skyldig, umiddelbart før hun blev stillet for en domstol for voksne, fordi hun var bange for at blive idømt dødsstraf, hvis retssagen blev gennemført. På grund af denne tilståelse kan hun ikke indgive en direkte appel mod dommen eller straffen.

En psykiater, som tilså Christi Cheramie før retssagen, sagde, at hun var en "deprimeret, uselvtændig og usikker" 16-årig pige, som "syntes at have været bange for at gøre sin forlovede vred". Hendes barndom var præget af seksuelt misbrug. Da hun var 13, blev hun indlagt på en psykiatrisk klinik efter at have forsøgt at begå selvmord. I 2001 forsøgte Christi Cheramie at trække sin tilståelse tilbage med den begrundelse, at hun ikke havde forstået retsforløbet, og at hun ikke havde været klar over, hvad det reelt indebar at erklære sig skyldig i mord. Hendes anmodning blev afvist.

Over 2.500 mennesker i USA sidder i fængsel på livstid uden mulighed for løsladelse for forbrydelser, som de begik, før de fyldte 18.

I overensstemmelse med EU's retningslinjer om børns rettigheder bør det danske formandskab arbejde for, at der fastlægges forebyggende procedurer, særligt børnevenlige ungdomsretssystemer, ved at opfordre til, at der indføres føderale love og delstatslove, som med tilbagevirkende kraft ophæver fængselsdomme på livstid uden mulighed for benådning for forbrydelser begået af personer under 18 år. Formandskabet bør også anmode guvernøren i Louisiana om at benåde Christi Cheramie.

© Amnesty International

FATIMA HUSSEIN BADI DØDSSTRAF, YEMEN

Fatima Hussein Badi blev første gang idømt dødsstraf i 2001, hvor hun efter en uretfærdig rettergang blev dømt for at have myrdet sin mand. Hun blev efter sigende afhørt om hans død i fem timer om natten uden tilstedeværelse af en advokat, og hun blev truet med voldtægt foran sin bror Abdullah. Han tilstod angiveligt mordet for at redde hende og blev henrettet i 2005. I 2003 afgjorde landets højesteret, at Fatima ikke havde deltaget i mordet på sin mand, men at hun havde hjulpet med at skjule liget. Hendes straf blev derfor nedsat til fire års fængsel. Retten omgjorde imidlertid sin egen afgørelse og idømte hende dødsstraf igen i 2004 efter præsidentens mellemkomst. Fatimas advokat har anmodet præsidenten om benådning, men hun er stadig i umiddelbar fare for at blive henrettet.

I overensstemmelse med EU's retningslinjer om dødsstraf bør formandskabet kræve, at alle dødsdømte i Yemen, herunder Fatima Hussein Badi, får ændret deres straf hurtigst muligt som første skridt på vejen mod afskaffelse af dødsstraffen.

© ATN

YAKOV STROGAN TORTUR, UKRAINE

Yakov Strogan blev fængslet af politiet i Kharkiv i august 2010 efter et skænderi med en nabo. Han blev efter sigende ført ud i en skov, slået og udsat for tortur og anden mishandling af politiet. Derefter blev han holdt i isolation i fire dage. Hans kone Anna Strogan fortalte, at politiet præsenterede hende for en advokat, som tilbød at få ham løsladt for USD 10.000. Hun nægtede at betale. Yakov Strogan blev løsladt efter fire dage og klagede over den behandling, han havde fået. I oktober afviste den regionale anklagemyndighed at anlægge en straffesag med den begrundelse, at der ikke forelå "beviser for, at der var begået en forbrydelse". Yakov Strogan deltog derefter i en pressekonference og indgav sin klage til den parlamentariske ombudsmand med flere. Han blev anholdt igen i december, slået af politiet og anklaget for mordforsøg. Menneskerettighedsgruppen i Kharkiv mener, at anholdelsen skete som følge af hans klage.

I overensstemmelse med EU's retningslinjer for bekæmpelse af tortur opfordrer vi formandskabet til at anmode om øjeblikkelig løsladelse af Yakov Strogan og til at kræve, at myndighederne straks iværksætter en undersøgelse af hans anklager om mishandling.

© Joshua Gross,
Joshua Tree Photography

FAMILIER I CLUJ-NAPOCA TVANGSRYDNINGER, RUMÆNIEN

Den 17. december 2010 tvang de lokale myndigheder 76 familier (356 mennesker), hovedsageligt romaer, til at forlade deres hjem i centrum af Cluj-Napoca. Dette skete i modstrid med de internationale menneskerettighedsforpligtelser. De berørte familier var ikke blevet taget med på råd, og myndighederne havde ikke overvejet realistiske alterna-

tiver til udsættelsen. De udsatte familier fik ingen skriftlig eller detaljeret opsigelse med tilstrækkeligt varsel, og lokalsamfundet fik ikke mulighed for at protestere mod udsættelsen. 40 familier blev genhuset i middelmådigt modulbyggeri i udkanten af byen, tæt ved byens losseplads og et tidligere kemikalieaffaldsdepot. Modulbyggeriet opfylder hverken internationale eller rumænske boligstandarder, især ikke hvad angår beliggenhed, beboelighed og adgang til serviceydelser, faciliteter og infrastruktur. 36 familier blev ikke tilbudt genhusning. Nogle af dem fik lov til at bygge improviserede skure i området omkring modulbyggeriet, mens de, der ikke havde råd til at købe byggematerialer, blev hjemløse. Alle 76 familier er blevet uretfærdigt behandlet, og de har ikke fået nogen form for kompensation.

Det danske formandskab bør opfordre de rumænske myndigheder til at sikre, at ofre for tvangsrødninger får fyldestgørende kompensation, herunder retfærdig behandling og erstatning. Rumænien bør ændre sin boliglovgivning, så tvangsrødninger bliver forbudt, så der tilføjes en række regler, der skal være overholdt, før en tvangsrødning kan gennemføres, og så den følger de internationale og regionale standarder om retten til en passende bolig.

© Privatfoto

MILAN LEVAR PLACERING AF ANSVAR, KROATIEN

Milan Levar blev dræbt af en bombe under sin bil i Gospić i Kroatien i august 2000. Over 11 år senere er gerningsmanden stadig ikke blevet draget til ansvar. Levar blev dræbt, fordi han offentligt kæmpede for retfærdighed for ofrene for de forbrydelser, der blev begået under krigen i Kroatien i 1991-95. Han meldte sig frivilligt til den kroatiske hær i 1991. Ifølge rapporter blev han i 1992 beordret til at pågribe kroatiske serbere med henblik på henrettelse, men han nægtede. Efter krigen blev han i 1997 og 1998 afhørt som muligt vidne af det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien i Haag i forbindelse med krigsforbrydelser, der var blevet begået i nærheden af Gospić. Han hjalp også med at indsamle beviser og finde frem til andre vidner, som tribunalet derefter afhørte. Han blev dræbt, før han selv kunne vidne.

Datoen for Kroatiens tiltrædelse til EU nærmer sig, og formandskabet bør derfor benytte enhver lejlighed til at lægge pres på den kroatiske regering for at få den til at sikre, at de ansvarlige for drabet på Milan Levar drages til ansvar. Formandskabet bør sikre, at der i førtiltrædelsesfasen følges op på efterforskningen af beskyldninger mod aktuelt højtrangerende embedsmænd, som muligvis har været involveret i krigsforbrydelser.

I dette dokument fremlægger Amnesty International specifikke anbefalinger om den menneskerettighedspolitik, som de danske politikere bør følge under Danmarks seks måneder lange EU-formandskab (januar-juni 2012). Amnesty International vil vurdere formandskabets indsats efter tre måneder og ved periodens afslutning. Vi opfordrer også det danske formandskab til løbende at vurdere sin egen indsats for at følge anbefalingerne. Arbejdet med menneskerettigheder handler om virkelige mennesker. Ved at handle i enkeltsager kan EU helt konkret omsætte sin målsætning om at beskytte menneskerettighederne til praksis. Vi opfordrer det danske formandskab til at gribe ind på vegne af ti mennesker eller samfund, som har været eller i øjeblikket bliver udsat for krænkelse af menneskerettighederne. På den måde kan EU vise, at den opfylder sin målsætning om at forsvare menneskerettighederne i hele verden.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

**Amnesty International
European Institutions Office**
Rue de Trèves, 35, Bte 3
1040 Bruxelles
Belgien
www.amnesty.eu

Amnesty International Denmark
Gammeltorv, 8, 5 sal
1457 København K
Danmark
www.amnesty.dk

**Amnesty International
International Secretariat**
Peter Benenson House
1, Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom
www.amnesty.org

Alle rettigheder forbeholdes. Denne publikation er ophavsretligt beskyttet, men det er tilladt at gengive den på enhver måde uden beregning i forbindelse med støttekampagner eller undervisning. Publikationen må ikke videresælges. Alle gengivelser i ovennævnte sammenhænge bedes anmeldt til indehaverne af ophavsretten, så effekten kan vurderes. Gengivelse i alle andre sammenhænge, brug i andre publikationer, oversættelse eller anden bearbejdning må kun ske efter forudgående skriftlig tilladelse fra udgiverne, og der kan blive opkrævet et gebyr.

Forsidefoto: Helsinki, Finland, 28. maj 2011. Fejring af Amnesty International's 50 års fødselsdag ved begivenheden "Tänään olen vapaa" (I dag er jeg fri). Hundrevis af balloner blev sluppet fri for at symbolisere krav om retfærdighed og frihed. © Katja Tähjä

Foto side 8: Choucha flygtningelejren, Tunesien, juni 2011. En kvinde og et barn står i skyggen af et oliventræ. Størstedelen af indbyggerne i Choucha-lejren er flygtninge fra Sudan, Somalia, Eritrea og Elfenbenskysten som befandt sig i Libyen, da den tidligere konflikt brød ud. De er flygtninge for anden gang, idet de er fordrevet fra deres hjem og igen fordrevet fra Libyen. © Amnesty International